

۱

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در روش مربع کامل ضریب x را نصف کرده و به دو طرف اضافه می‌کنیم. پس:

$$\left(\frac{3}{2}\right)^2 = \frac{9}{4}$$

۲

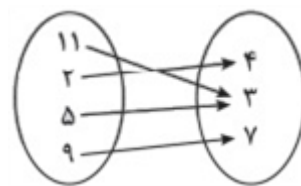
گزینه ۱ پاسخ صحیح است. به روش ریشه زوج حل می‌کنیم:

$$4(x-2)^2 = 1 \Rightarrow (x-2)^2 = \frac{1}{4} \Rightarrow x-2 = \pm \sqrt{\frac{1}{4}}$$

$$\begin{cases} x-2 = \frac{1}{4} \Rightarrow x = \frac{1}{4} + 2 \Rightarrow x = \frac{9}{4} \\ x-2 = -\frac{1}{4} \Rightarrow x = -\frac{1}{4} + 2 \Rightarrow x = \frac{7}{4} \end{cases}$$

۳

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نمودار پیکانی از هر عضو دامنه دقیقاً یک پیکان باید خارج شده باشد. با حذف عضو ۸ مشکل حل شده و به شکل مقابل نمایش یک تابع خواهد بود.

۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$\begin{array}{c} \overbrace{a-1=3-a=b+2=c=d^2+1}^{(4)} \\ \overbrace{a-1=3-a=b+2=c=d^2+1}^{(3)} \\ \overbrace{a-1=3-a=b+2=c=d^2+1}^{(2)} \\ \underbrace{a-1=3-a=b+2=c=d^2+1}_{(1)} \end{array}$$

$$\text{داده‌ها برابر است} \Rightarrow a-1=3-a=b+2=c=d^2+1 \Rightarrow \text{واریانس}$$

$$(1) \Rightarrow a+a=3+1 \Rightarrow 2a=4 \Rightarrow a=2$$

$$(2) \Rightarrow 2-1=b+2 \Rightarrow b=1-2=-1$$

$$(3) \Rightarrow 2-1=c \Rightarrow c=1$$

$$(4) \Rightarrow 2-1=d^2+1 \Rightarrow d=0$$

بنابراین داریم:

$$2, -1, 1, 0, -2 \Rightarrow \bar{x} = \frac{0}{5} = 0$$

$$\sigma^2 = \frac{(2-0)^2 + (-1-0)^2 + (1-0)^2 + (0-0)^2 + (-2-0)^2}{5}$$

$$= \frac{4+1+1+0+4}{5} = \frac{10}{5} = 2 \Rightarrow \sigma = \sqrt{2}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۵

$$\frac{3x(x-1)}{(x+1)(x-2)} + \frac{x}{-(x-2)} = 2$$

$$\xrightarrow{\times (x+1)(x-2)} 3x(x-1) - x(x+1) = 2(x+1)(x-2)$$

$$\Rightarrow 3x^2 - 3x - x^2 - x = 2(x^2 - x - 2)$$

$$\Rightarrow \cancel{3x^2} - 4x - \cancel{x^2} + 2x + 4 = 0 \Rightarrow -2x = -4 \Rightarrow x = \frac{-4}{-2} = 2$$

$x = 2$ ریشه مخرج است پس غیرقابل قبول می‌باشد و در نتیجه معادله جواب ندارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آن عدد را x در نظر می‌گیریم و داریم: ۶

$$x^2 = 5x + 6 \Rightarrow x^2 - 5x - 6 = 0$$

$$\Rightarrow (x-6)(x+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=6 \Rightarrow \text{مضرب ۳ است} \\ x=-1 \text{ (غیرقابل قبول)} \end{cases}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تابع f همانی و تابع g ثابت است، بنابراین $g(x) = k$ را در نظر می‌گیریم و چون عرض خط افقی ۷

مربوط به تابع g مثبت است، $k > 0$ را در نظر می‌گیریم. در نهایت داریم:

$$\begin{cases} g(-5) = g(-1) = g(5) = k \\ f(2) = 2 \\ f(3) = 3 \end{cases} \Rightarrow \frac{k^2 - 2k}{3} = 2k + 3$$

$$\xrightarrow[\text{وسطین}]{\text{طرفین}} k^2 - 2k = 6k + 9 \Rightarrow k^2 - 8k - 9 = 0$$

$$\Rightarrow (k-9)(k+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} k-9=0 \Rightarrow k=9 \text{ ق ق} \\ k+1=0 \Rightarrow k=-1 \text{ غ ق} \end{cases}$$

$$f(2) + g(11) = 2 + k = 2 + 9 = 11$$

در ادامه داریم:

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۸

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{تعداد بیکاران}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 \Rightarrow 25 = \frac{8}{x} \times 100 \Rightarrow 25x = 800 \Rightarrow x = \frac{800}{25} = 32 \text{ (میلیون نفر)}$$

$$\text{جمعیت فعال} = \text{تعداد شاغلین} + \text{تعداد بیکاران} \Rightarrow 32 = 8 + y \Rightarrow y = 32 - 8 = 24 \text{ (میلیون نفر)}$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دامنه‌ی مشترک تابع f و g اعداد ۰، ۳ و ۴ هستند: ۹

$$x = 0 \Rightarrow \frac{f+g}{g} = \frac{4+3}{3} = \frac{7}{3} \Rightarrow \left(0, \frac{7}{3}\right)$$

$$x = 3 \Rightarrow \frac{-2+5}{5} = \frac{3}{5} \Rightarrow \left(3, \frac{3}{5}\right)$$

$$x = 4 \Rightarrow \frac{6+1}{1} = \frac{7}{1} = 7 \Rightarrow (4, 7)$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۰

$$(p \wedge \sim q) \vee \sim p \equiv \underbrace{(p \vee \sim p)}_{\text{همواره درست}} \wedge (\sim q \vee \sim p)$$

$$\equiv T \wedge (\sim p \vee \sim q) \equiv \sim p \vee \sim q \equiv \sim(p \wedge q)$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عبارت (د) گزاره محسوب نمی‌شود؛ چون با علم ریاضی قابل ارزش‌گذاری نیست و جمله‌ای سلیقه‌ای است. بقیه‌ی موارد، همگی قابل ارزش‌گذاری بوده و گزاره می‌باشند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

روش اول:

$$6 = \text{میانگین درآمد جامعه‌ی } A \Rightarrow 3 = \text{خط فقر جامعه‌ی } A$$

$$\Rightarrow 90 = 15 \times 6 = \text{مجموع درآمد افراد جامعه‌ی } A$$

$$5 = \text{میانگین درآمد جامعه‌ی } B \Rightarrow 2/5 = \text{خط فقر جامعه‌ی } B$$

$$\Rightarrow 50 = 10 \times 5 = \text{مجموع درآمد افراد جامعه‌ی } B$$

$$140 = 90 + 50 = \text{مجموع درآمد افراد جامعه‌ی جدید}$$

$$25 = 15 + 10 = \text{تعداد افراد جامعه‌ی جدید}$$

$$2/8 = \frac{5/6}{2} = \text{خط فقر} \Rightarrow \frac{5/6}{2} = \frac{140}{25} = \text{میانگین درآمد جامعه‌ی جدید}$$

روش دوم: خط فقر جامعه‌ی جدید، برابر میانگین وزن‌دار خط فقر جوامع تشکیل‌دهنده‌ی آن است، پس:

$$\text{خط فقر جدید} = \frac{15 \times 3 + 10 \times 2/5}{15 + 10} = \frac{45 + 25}{25} = \frac{70}{25} = 2/8$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. قسمت هاشورخورده برابر است با:

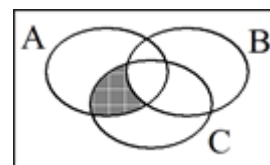
$$(A \cap B) \cup (A \cap C) = A \cap (B \cup C)$$

گزینه ۱ و ۲

از طرفی:

$$3 \text{ گزینه: } A - (A - B) = A \cap B, A - (A - C) = A \cap C \Rightarrow (A - (A - B)) \cup (A - (A - C)) = (A \cap B) \cup (A \cap C)$$

بنابراین گزینه ۴ جواب است.

$$4 \text{ گزینه: } ((A - (A \cap B)) \cap (A \cap C) = (A - B) \cap (A \cap C))$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. احتمال وقوع هر کدام از برآمدها عددی مخالف صفر است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چون می‌خواهیم سه حرف A کنار هم بیایند آن‌ها را در یک جعبه قرار می‌دهیم. حال به جای ۷ شیء،

۵ شیء داریم که تعداد جایگشت‌های آن‌ها ۵! است.

$$S L M T \quad \boxed{A} \quad \boxed{A} \quad \boxed{A}$$

$$5! = 120$$

تذکر: توجه داشته باشید که قرارگیری سه حرف یکسان A کنار هم، جایگشت متفاوتی نخواهد داشت.

$$P(10, 2) = \frac{10!}{(10-2)!} = \frac{10!}{8!} = \frac{10 \times 9 \times 8!}{8!} = 90$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۱۷

روش اول:

$$\binom{4}{1} \times \binom{4}{1} \times 5 \times 4 \times 3 = 960$$

$$\frac{4}{\text{زوج}} \times \frac{5}{\text{فرد}} \times \frac{4}{\text{فرد}} \times \frac{3}{\text{فرد}} = 240 \xrightarrow[\text{بخاطر جابجایی زوج}]{\text{باید در ضرب کنیم ۴}} 240 \times 4 = 960$$

روش دوم:

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خواسته‌ی مسأله مجموع جملات a_7 تا a_{18} است، یعنی: ۱۸

$$S = a_7 + a_8 + \dots + a_{18}$$

با توجه به این که $S_n = \frac{n(n-15)}{6}$ را داریم برای محاسبه‌ی S کافی است مجموع شش جمله‌ی اول را از مجموع ۱۸ جمله‌ی

اول کم کنیم. بنابراین:

$$S = S_{18} - S_6 \Rightarrow S = \frac{18(18-15)}{6} - \frac{6(6-15)}{6} = 9 - (-9) = 18$$

$$a = 3^{2k-1}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۹

$$b = 9^{k+1} = (3^2)^{k+1} = 3^{2k+2} = 3^{2k-1} \times 3^3 = a \times 3^3 \Rightarrow b = 27a$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۲۰

$$a_4 = \frac{1}{27} \Rightarrow \frac{a_8}{a_4} = \frac{\frac{1}{81}}{\frac{1}{27}} = \frac{27}{81} = \frac{3}{9} = \frac{1}{3} = r^2$$

$$a_8 = a_4 \times r^2 = \frac{1}{81} \times \frac{1}{3} = \frac{1}{243}$$

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (۲۱)

(۱)

بُ رُوشی | رِ دَر رن | دِ با شی | دَ غل

- U - - U - - U - - U

فعولن فعولن فعولن فعل

یک هجا از آخر حذف شده است.

(۲)

مُ رُو و ت | نَ با شد | بَ رف تا | دِ زور

- U - - U - - U - - U

حذف شده است.

(۳)

رَ فِی قان | چُ نان عه | دِ صَح بت | ش کس تند

- U - - U - - U - - U

حذف نشده است.

(۴)

ب نازی | م دس تی | ک ان گو | رِ چید

- U - - U - - U - - U

حذف شده است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی «۱»: آهنگی شاد دارد و فاقد هجای کشیده است. تقطیع بیت: (۲۲)

این هِ دِل / بَن دِی یُ خو/ بی تُ را

مو ضِ عِ نا/ زَس تُ غُ رو/ رِی صَ نَم

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: آهنگ شاد دارد و دارای دو هجای کشیده: «روی» و «عقل»

گزینه‌ی «۳»: دارای آهنگی شاد و دارای سه هجای کشیده است.

هجاهای کشیده — «نَسْت» در ترکیب «من است»: دو بار/ «راز» در کمله‌ی دراز

گزینه‌ی «۴»: دارای آهنگی غمگین است و چهار هجای کشیده دارد.

هجاهای کشیده — «فِیست» در صافیست/ «جام»/ «لعل»/ «فام»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. درون‌مایه‌ی این بیت در قلمرو فکری شعر سده پنجم و ششم هجری نمی‌گنجد؛ شاعر در توصیف معشوق (۲۳)

زمینی سخن گفته است، در حالی که شعر در این دوره از عشق زمینی فاصله می‌گیرد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: هجو یکی از موضوعاتی است که در شعر این دوره رواج می‌یابد. در این شعر، مجیر بیلقانی، خاقانی را با تهین و تحقیر

«خر» خوانده است که مصداق بارز هجو است.

گزینه ۳: رواج حس دینی و ورود مفاهیم مذهبی

گزینه ۴: رواج حس مفاخره

۲۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت سؤال از آغاز صبح سخن می‌گوید و بیت گزینه ۱ از آغاز شب. از این رو با یکدیگر تضاد مفهومی دارند.

۲۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
«را» در عبارت سؤال و گزینه‌ی (۲)، در معنی حرف اضافه‌ی «در» به کار رفته و قیدساز است.
در گزینه‌های (۳) و (۴) «را» از نوع «حرف اضافه» است. (اما در معنی «به» و «برای»)

۲۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
کتاب التفهیم به نثر سامانی نگاشته شده و ویژگی‌های ذکر شده در موارد ج، د و هـ مربوط به این نوع نثر هستند.
موارد «الف»، «ب» و «و» به نثر سلجوقی و غزنوی مربوط می‌شوند.

۲۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

تقطیع بیت سؤال:

ضَ	بَا	بِ	لَطَ	فَ	بِ	گُو	اَیْ	غَ	زَا	لِ	زَعَ	نَا	رَا
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
کِ	سِرْ	بِ	کُو	هَ	بِ	یَا	بَا	تْ	دَا	دِ	اِی	مَا	رَا
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
	مفاعِلن			فعلاتِن				مفاعِلن				فعلِن	

۲۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. واژه‌آرایی: سیه/رو

جناس ناهمسان افزایشی: __

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) موازنه:

نه	بتازی	ز	سر	خشم	بر	این	صید	ضعیف
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
نه	بگری	ز	سر	سوز	بر	این	حال	تباه

واج‌آرایی: تکرار «ز» و «ر»

(۳) جناس ناهمسان اختلافی: خامه، نامه

تناسب: خامه، نامه

(۴) جناس همسان: که (حرف ربط) و که (ضمیر پرسشی به معنی «چه کسی»)

تشخیص: نسبت دادن دیدن و دوییدن به اشک

۲۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. لحن شاعر در گزینه‌ی (۳): رضایت و خشنودی (تحسین)
لحن مشترک سایر گزینه‌ها: اظهار شرمساری و امید بخشایش به درگاه خدا (درخواست)

۳۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت این گزینه سروده «فرخی سیستانی» است.

۳۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دوری از بیان سخن دلگشا مانند زندانی کردنِ یوسف پاکیزه‌دامن است. (مذمت خاموشی)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. توضیحات درست مربوط به هر شاعر، در صورت سؤال اطلاعات بیشتر ارائه شده:

کلیم کاشانی	به دلیل به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان، خلاق‌المعانی ثانی لقب دارد.
صائب تبریزی	او را خداوندگار مضامین تازه شعری می‌نامند. - برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکار ذوق و اندیشه است و بسیاری از آن‌ها به صورت ضرب‌المثل رواج یافته.
بیدل دهلوی	از ویژگی‌های عمده شعر او: مضمون‌های پیچیده، استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام - تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال در تحسین قناعت‌پیشگی است، در حالی که گزینه‌ی «۲» بی‌نیاز بودن را مشروط به شرایطی می‌داند. سه گزینه‌ی دیگر نیز در موافقت با صورت سؤال به تحسین استغنا و قناعت پرداخته‌اند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مدنظر این است که سختی‌های جهان عاشق را از عشق معشوق خود سرد و روی گردان نخواست کرد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «سلمان ساوجی» مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه‌ی داستان‌های «نظامی» سرود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مصراع‌های الف و ب بر وزن «فعلاتن» سروده شده است. وزن سایر مصراع‌ها:
 (پ) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
 (ت) مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
 (ج) مفاعیلن مفاعیلن فعولن
 (ث) فعولن فعولن فعولن

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تقطیع مصراع سؤال:

شَـ | بی | دل | را | پ | تا | ری | کی | ز | زُ | قَت | با | ز | می | جُسـ | تَم
 U | - | - | - | U | - | - | - | U | - | - | - | U | - | - | - | U

تقطیع گزینه‌ی (۱):

بِ | سا | ما | نَم | نِ | می | پُر | سی | نِ | می | دا | نَم | چ | سر | دا | ری
 U | - | - | - | U | - | - | - | U | - | - | - | U | - | - | - | U

بررسی وزن سایر گزینه‌ها:

(۲) مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن مستفعِلن

(۳) مفتعلن فاعِلن // مفتعلن فاعِلن

(۴) فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعِلن

۳۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): ناپایداری دنیا

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) ستایش دادگری و لطف ممدوح
- (۲) وفاداری عاشق و نامهربانی معشوق
- (۴) آسایش در پیری

۳۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: برای عاشق، گرفتاری دام عشق خوش‌تر و زیباتر از رهایی است. مفهوم بیت گزینه‌ی ۱: امکان رهایی و آزادی وجود ندارد.

۴۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

آثار مولانا: مکاتیب، مجالس سبعة، فیه ما فیه، مثنوی معنوی و دیوان شمس
آثار عبیدزاکانی: صد پند، رساله دلگشا، اخلاق الاشراف، موش و گربه
آثار جامی: نفحات الانس، بهارستان، تحفه الاحرار
آثار فخرالدین عراقی: عشاق‌نامه، لمعات

۴۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(الف) از بن دندان شنیدن: کنایه از گوش دادن بادقت است.

(ب) گاهی مردم با انگشت ماه عید را به همدیگر نشان می‌دهند، به همین دلیل مژه‌های یار چشم او را نشانه گرفته‌اند (حسن تعلیل) و (تشبیه مژه به انگشت اشاره و چشم یار به ماه)

(ج) حافظ ایهام دارد: ۱- حفظ کننده ۲- شاعر

(د) در گذشته برخی بر این باور بودند که نور ماه سبب پوسیده شدن و از بین رفتن پارچه‌ی کتاب می‌شود و این اعتقاد باعث ایجاد تلمیح در این بیت شده است.

(هـ) آتش، آب، هوا، خاک (لف‌ها) و قدر بلند، صفوت، لطف، وقار (نشرها)

نکته درسی:

(آتش، آب، هوا، خاک) اشاره دارد به عناصر چهارگانه‌ی طبیعی که به اعتقاد پیشینیان جهان خلقت از ترکیب این چهار عنصر شکل گرفته است و تا زمانی که این وجه وجود داشته باشد جهان وجود خواهد داشت و در صورت به هم ریختن این نسبت، جهان از بین خواهد رفت. از نظر زیبایی‌شناسی قرار گرفتن لفظ این چهار عنصر در کنار هم آرایه‌ی ادبی «مراعات نظیر» را بوجود می‌آورد.

۴۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره‌های آغازین شعر فارسی، زمینی است و هجو و مدح و ذم در آن

بسیار کم است.

۴۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

در مصراع اول، حذف همزه در هجای (دهم) + بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای (دوازدهم)

در مصراع دوم، حذف همزه در هجای (چهاردهم)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای (هفتم) مصراع اول

گزینه‌ی «۳»: حذف همزه در هجای (دوم) + (سوم) مصراع اول

گزینه‌ی «۴»: بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه در هجای (نهم) مصراع اول

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (درس ۲ ص ۲۲) ۴۴

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این دوره مشتاق اصفهانی و چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کردند و فتحعلیشاه قاجار، انجمن خاقان را تأسیس کرده بود. ۴۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. چشم به غزال و رخ به خورشید تشبیه شده است / ماه استعاره از معشوق است / واژه «عین» ایهام تناسب ساخته است. (معنای موردنظر: مشابه - معنای غیرقابل پذیرش: چشم متناسب با چشم و رخ در مصراع اول) / چشم و غزال - رخ و غزاله: لف و نشر. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: لف و نشر: می‌خندم و دوری از اغیار - می‌گیرم و دوری از یار / ایهام تناسب، تشبیه و استعاره نداریم.

گزینه ۲: لف و نشر: از لاله مانند سینه مجنون - از گل مانند رخ لیلی / تشبیه: چون (در معنی مانند) در مصراع اول ادات تشبیه است / دامن بیابان‌ها: استعاره / ایهام تناسب نداریم.

گزینه ۳: لف و نشر: به خاطر قد از سرو برید - به خاطر عارض از گل برید / تشبیه: شاعر قد و چهره یار را به ترتیب از سرو و گل برتر دانسته است. (تشبیه تفضیلی) / استعاره و ایهام تناسب نداریم.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت گزینه ۴ ربطی به دوره بیداری ندارد و مربوط به مسعود سعد سلمان، از شعرای گذشته است. تشریح سایر گزینه‌ها: ۴۶

گزینه ۱: بین دو مصراع، هماهنگی وزنی دقیقی وجود ندارد. در دوره بیداری، از ویژگی‌های اشعار گروه شاعرانی که به زبان کوچه و بازار شعر می‌گفتند، عدم توجه به عروض سنتی بود.

گزینه ۲: توجه به تعلیم و تربیت زنان و دانش‌ها و فنون جدید

گزینه ۳: تأکید بر قانون‌مداری - استفاده از واژه فرنگی «ترن» در مصراع دوم

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «ملک‌الشعرا بهار» و «ادیب‌الممالک فراهانی» با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پرصلابت گذشته وفادار ماندند. ۴۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی (۲): گله از بی‌توجهی ممدوح به زیردستان مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناتوانی انسان از شناخت و وصف خداوند ۴۹

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حس آمیزی (ص ۱۱۴ - ۱۱۳) ۵۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست: ۵۱

- در نگاه تک‌خطی به تاریخ بشر، تفاوت میان جوامع همانند تفاوت یک نوع موجود زنده در مراحل مختلف رشد است.

- با افول علوم عقلانی و وحیانی در جهان متجدد امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری از دست می‌رود و داوری درباره‌ی این امور به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۵۲

الف) تبعیت با رضایت، وقتی است که شخص با میل درونی، مطابق با اراده‌ی دیگری عمل کند.

ب) قدرت اجتماعی هنگامی پیدا می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده‌ی دیگران تأثیر بگذارد و کار ارادی دیگران را به خدمت بگیرد.

ج) هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید. سیاست، اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین است.

- آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست، بلکه نوع آگاهی مشترک و عمومی است.

- اعضا برای حفظ حیات موجود زنده، در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کنند.

- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده‌ی اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده‌ی اعضا تغییر نمی‌کند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای تأمین نیازهای جهان اجتماعی و افراد، راه‌های متفاوتی وجود دارد ولی معمولاً در هر جهان، نوع خاصی از این روش‌ها پذیرفته می‌شود و قابل قبول است. در هر جهان اجتماعی این کار به کمک نهادهای اجتماعی صورت می‌گیرد. «نهاد اجتماعی» مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند و هر نهاد اجتماعی، شیوه‌ی قابل قبول تأمین بعضی از نیازهای افراد را معین می‌سازد و متقابلاً شیوه‌های غیرقابل قبول را طرد می‌کند، مثلاً خانواده، سیاست، اقتصاد و تعلیم و تربیت از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی هستند.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در دوران رنسانس، رویکرد دنیوی به عالم، در سطح هنر، اقتصاد، سیاست و همچنین در قالب حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی آشکار شد.

پیدایش اقتصاد سرمایه‌داری و پیدایش انقلاب فرانسه از مصادیق فرهنگ معاصر غرب هستند.

رویکرد سکولار، از طریق هنر و تفاسیر پروتستانی از دین در زندگی اجتماعی و فرهنگ عمومی (دانش‌ها، تلقی‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای مشترک در میان عموم مردم)، گسترش پیدا کرد.

پدیده‌های طبیعی و ماوراءطبیعی به‌واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان دارند، در گستره‌ی جهان اجتماعی قرار می‌گیرند و موجب بسط آن می‌شوند.

لایه‌های عمیق، تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند و کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند، اما لایه‌های سطحی، هم تأثیرات محدودتری دارند و هم بیشتر در معرض تغییراند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. انقلاب‌های آزادی‌بخش، اغلب با جنبش‌های چریکی گروه‌ها و احزاب مختلف شکل می‌گرفتند.

انقلاب‌های آزادی‌بخش در چارچوب نظریه‌ها و مکاتب چپ شکل می‌گرفتند که برای حل بحران‌های جهان غرب به وجود آمده بودند. این انقلاب‌ها در مقابله با استعمار قدیم و حذف کارگزاران مستقیم غرب می‌شدند ولی در قطع وابستگی اقتصادی و فرهنگی توفیقی نداشتند و به همین سبب، استعمار با دست کارگزاران این انقلاب‌ها در چهره‌ی استعمار نو باز می‌گشت.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

شباهت: هر دو با اندیشه‌های جدید شکل گرفتند.

تفاوت: انقلاب فرانسه، با ارمان‌ها و ارزش‌های مدرن بعد از رنسانس شکل گرفت.

انقلاب اسلامی ایران، الگوی رفتاری خود را از فقه سیاسی و اجتماعی شیعی گرفت.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:

- نظام ارباب - رعیتی در غرب که از آن با عنوان فئودالیسم یاد می‌شود، نوعی برده‌داری بود.

- انقلاب صنعتی، مجموع نوآوری‌های فنی و اقتصادی بود که در اواسط قرن هجدهم برای اولین بار در انگلستان پدید آمد.

۵۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد. در استعمار فرانو، استعمارگران بیش از ابزارهای نظامی، سیاسی و اقتصادی از ابزارهای فرهنگی و علمی به ویژه رسانه‌ها و فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند.

۶۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۶۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۶۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۳ از ابزارهای تشویقی و گزینه ۴ از ابزارهای تنبیهی است.

۶۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۶۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

۶۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دولتمردان و روشنفکران جهان اسلام قبل از انقلاب اسلامی ایران، اغلب مسائل و مشکلات جوامع خود و جهان اسلام را با یکی از دو رویکرد زیر می‌دیدند:

در رویکرد اول (نسل اول روشنفکران)، مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که در اثر عقب‌ماندگی تاریخی از جوامع غربی پیش آمده بود.

در رویکرد دوم (نسل دوم روشنفکران)، مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که لیبرالیسم غربی به وجود آمده بود. کسانی که این رویکرد را داشتند، از موضع اندیشه‌های مارکسیستی و سوسیالیستی با غرب مبارزه می‌کردند. مجلس شورای اسلامی با مشارکت نمایندگان مردم موظف است شرط اول (عادلان بودن روابط و ساختارهای جامعه با مشارکت و همراهی مردم) را محقق کند و مجلس خبرگان نیز موظف است شرط دوم (عالم و عادل بودن حاکمان و کارگزاران جامعه) را تحقق بخشد.

۶۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

انسان تابع دو عامل انگیزه و نگرش است.

در تعریف انگیزه هر دو مفهوم شدت و جهت وجود دارد.

نظام باورها موتور محرکه‌ی قوی جهت‌دستابی به اهداف جمعی و فردی است. (رد گزینه‌های «۱» و «۴»).

ناهماهنگی بعد از تصمیم به دنبال ناتوانی در انتخاب بین دو امر مطلوب، یعنی همان تعارض گرایش - گرایش شکل می‌گیرد.

- اگر شکست را به عوامل پایدار نسبت دهیم دچار یأس و دلسردی می‌شویم.

۶۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- رمزگردانی مفهومی باعث می‌شود که میزان خطا کاهش یابد.

- استفاده از اطلاعات در حافظه‌ی کاری اتفاق می‌افتد.

- طبق نمودار ابینگهوس، در ساعت اول ۵۰ درصد مطالب از یاد می‌روند.

- فهم معانی باعث کاهش اثر تداخل می‌شود.

۶۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رمزگردانی به سه صورت معنایی، دیداری و شنیداری صورت می‌گیرد که اگر براساس مشاهده مطلب را به حافظه بسپاریم اشاره به نوع رمزگردانی دیداری و اگر مطلب و یا رقم موردنظر را به صورت یک مجموعه معنادار به ذهن بسپاریم به رمزگردانی معنایی اشاره دارد و اگر مطلب را از کسی شنیده باشیم، مصداق رمزگردانی شنیداری است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رژیم غذایی سالم باید حاوی کربوهیدرات زیاد، چربی کم و مملو از مواد فیبردار و میوه‌ها باشد. همچنین فشار روانی ناشی از ارتباط فرد با محیط و برداشت او از آسیب‌زا بودن موقعیت و توان مقابله‌ی خود با موقعیت است. در نهایت فشار روانی مثبت در کنار برانگیختن انگیزه و تلاش در فرد موجب ارتقای واکنش‌های رفتاری در او نیز می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پدیده‌ی نوک‌زبانی به مشکل در مرحله‌ی بازیابی اطلاعات یعنی مرحله‌ی سوم حافظه مربوط می‌شود. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) رمزگردانی (به حافظه سپردن) بیشتر اطلاعات به صورت شنیداری است.
 - (۲) مرور کارآمد جهت کنترل اثر گذاشتن زمان نباید از شش یا هفت ساعت بیشتر باشد.
 - (۴) شرکت در آزمون‌های مکرر جهت توانمندی بازیابی یعنی مرحله‌ی سوم حافظه مفید است.
- مراحل حافظه: رمزگردانی ← اندوزش ← بازیابی

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- گزینه ۱: محتویان حافظه حسی همانند نور فلاش است.
- گزینه ۲: اجرای اعمال ریاضی از وظایف حافظه کاری است.
- گزینه ۳: محتویات آن، مدتی کوتاه باقی می‌مانند.
- گزینه ۴: ظرفیت آن، محدود است هرچند از حافظه کوتاه‌مدت بیشتر است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر سه گزینه ۱، ۲ و ۳ موجب ایجاد تمرکز هستند، اما گزینه‌ی ۴ مانع تمرکز است، زیرا اشاره به یکنواختی و ثابت نسبی دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ایجاد هدف، موجب درگیری و انگیزتگی ذهنی می‌شود که باعث ایجاد تمرکز است.
- (۲) نگاه کردن به موضوع مورد مطالعه از زوایای مختلف، باعث از بین رفتن آشنایی نسبی با محرک می‌شود و تمرکز را افزایش می‌دهد.
- (۳) استفاده از رنگ و تصویر، موجب تغییرات درونی محرک شده و تمرکز را افزایش می‌دهد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

تصمیم‌گیری (مریم)		حل مسئله (زهرا)
۱	توجه به موضوع انتخاب‌ها	توجه به یافتن راه‌حل‌ها
۲	سروکار داشتن با اولویت‌ها	سروکار داشتن با راه‌حل‌ها
۳	انتخاب بهترین اولویت	انتخاب راه‌حل منتهی به حل مسئله

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بروز هیجان‌های مرکب مانند احساس پشیمانی، سپاسگزاری و ترحم، پیچیده‌تر بوده و با توجه به نوع ارزیابی، ظهور متفاوتی می‌یابد. هر سه گزینه‌ی ۱، ۳ و ۴ اشاره به هیجان‌های ساده یعنی محبت، خشم و ترس دارند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌ها:

- گزینه‌ی ۱: یکی از مهم‌ترین دلایل فراموشی اطلاعات در حافظه‌ی کوتاه‌مدت، جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید است.
- گزینه‌ی ۲: مطالب چند روز گذشته، نمودی از حافظه‌ی بلندمدت می‌باشد.
- گزینه‌ی ۳: حفظ ۹ لغت به معنای فراخنای ارقام و مربوط به حافظه‌ی کوتاه‌مدت است.
- گزینه‌ی ۴: دقایقی پیش از امتحان نیز نشان‌دهنده‌ی کارکرد حافظه‌ی کوتاه‌مدت است.

۷۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. پدیده‌ی نوک زبانی (من پاسخ سؤال را می‌دانم، اما نمی‌توانم بگویم، لطفاً اولین کلمه‌ی آن را بگویید.) به سبب مشکل در مرحله‌ی بازبایی است.

۷۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آموختن لغات بیش‌تر، اشاره به عامل محیطی مؤثر در تغییرات رشدی دارد. یادگیری یکی از مهم‌ترین عوامل محیطی است که بر روی تغییرات رشدی تأثیر به‌سزایی دارد. بسیاری از توانمندی‌های جسمی و شناختی به موازات افزایش سن در کودکان از طرق مختلف به یادگیری نیاز دارد.

۷۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ردیابی نشدن علامت غایب، ردّ درست نام دارد. در این‌جا دانش‌آموز علامت غایب یعنی پرچم فرانسه را درست تشخیص داده و دست خود را بالان نبرده، پس ردّ درست اتفاق افتاده است.

۷۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوره‌ی نوجوانی، تحریک‌پذیری نوجوانان افزایش می‌یابد و حالات هیجانی آنان به سرعت تغییر می‌کند.

۸۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بازی دخترها با دخترها ← بازی گروهی ← رشد اجتماعی
احساس پشیمانی ← هیجان مرکب ← رشد هیجانی

۸۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ردّ گزینه‌ها:
(۱) کارش - شیرهای آب باز مانده / ۳ باز مانده است. / ۴ باید اقدام به ... نماید.

۸۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
گاهی اوقات ترکیب «ما + أفعال» برای ساختار تعجب استفاده می‌شود. «ما اجمل» چه زیباست. خطاها به ترتیب:
(۲) توجه ... است - هشداردهنده‌اش / ۳ در آن - زیبا تر نیست / ۴ چه چیزی - ترجمه ضمیر هم در صحتهم - هشداردهنده‌اش

۸۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «يَصْعَدُ التَّفْطُ»: نفت بالا می‌آید (رد گزینه‌ی ۱) / «من البئر»: از چاه (رد گزینه‌ی ۴) / «بالأنبوب»: با لوله (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يُنْقَلُ»: برده می‌شود، منتقل می‌شود / «إلى المصافی»: به پالایشگاه‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «هناك نحصل منه على»: آنجا از آن به دست می‌آوریم (رد سایر گزینه‌ها) / «مشتقات»: فرآورده‌هایی (رد گزینه‌ی ۱)

۸۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «أنظروا»: نگاه کنید، بنگرید، نظرافکنید / «ظاهرة مطر السمك الجميلة»: پدیده‌ی زیبای باران ماهی («الجميلة» صفت برای «ظاهرة» است) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «فَمَنْ يُوجِدُهَا»: پس چه کسی آن را پدید می‌آورد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «مرّتين»: دو بار

۸۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «السَّنَوَاتُ الْآخِرَةُ»: سال‌های اخیر (نزدیک به حال)، گذشته «نادرست» است. / (کلمه‌ی «پدیده»: الظَّاهِرَةُ، در صورت سؤال نیست.)

۸۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کان + فعل مضارع: ترجمه ماضی استمراری
انسان جمع می‌کرد و استفاده می‌کرد.

شنا یکی از ورزش‌های آبی است که در آن ورزشکاران با شناکردن در آب با هم رقابت می‌کنند. تاریخ آن در تمدن مصر و پس از آن در روم باستان به ۲۶۰۰ سال قبل از میلاد برمی‌گردد. این ورزش برای سلامتی بدن‌ها و جان‌های ما مفید است. شنا بر تعادل سیستم عصبی و گردش خون تأثیر می‌گذارد. روش صحیح تنفس را یاد می‌دهد، فشار خون را پایین می‌آورد («تخفّض» از مصدر «تخفّض») و از سلامتی قلب محافظت می‌کند.

مسابقات شنا در استخری به طول ۵۰ متر و عرض ۲۵ متر که دمای آب در آن از ۲۲ تا ۲۴ درجه است برگزار می‌شود و آن به صورت مسابقاتی به طول ۱۰۰ متر یا ۲۰۰ متر انجام می‌شود. انواع مختلفی از این مسابقات مانند شنای پروانه یا شنای قورباغه وجود دارد. سال ۱۹۸۶ اولین سال مسابقات شنا در بازی‌های المپیک بود. موفق‌ترین قهرمان شنا در بازی‌های المپیک مردی است که هشت مدال طلا به دست آورده است.

«مردم نمی‌توانند در استخرهایی شنا کنند که درجه‌ی حرارت آب آن‌ها بیشتر از ۲۴ درجه باشد!» (نادرست)
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: مردمی وجود دارند که شنا را به‌خاطر آثار مفیدش روی بدنشان، بسیار دوست می‌دارند!
گزینه‌ی «۲»: از میان ورزش‌های مختلف، شنا از قدیمی‌ترین و مهم‌ترین ورزش‌های المپیک به‌شمار می‌رود!
گزینه‌ی «۳»: شنا از ورزش‌های آبی است که مردم دو هزار سال پیش از میلاد آن را انجام می‌دادند!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «شنا درمان اصلی بیماری‌های عصبی است!» — نمی‌تواند صحیح باشد.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: شنا شادی و سرور به ما می‌بخشد!
گزینه‌ی «۲»: شنا نقش مهمی در تقویت قلب دارد!
گزینه‌ی «۴»: ممکن است فشار خون را کاهش دهد!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «فواید و خطرات شنا» در گزینه‌ی «۳» نادرست است، زیرا در متن، اشاره‌ای به خطرات شنا نشده است.
تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: انواع مختلف شنا!
گزینه‌ی «۲»: موفق‌ترین بازیکنان در ورزش شنا!
گزینه‌ی «۴»: شنا از زمان قدیم تاکنون!

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «مصدره: تعوّد» نادرست است، دقت کنید «يعود» یک فعل مجرّد ثلاثی است در حالی که «تعوّد» مصدر مزید ثلاثی است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «لازم» نادرست است، «تعلّم» از باب تفعیل، متعدّی است، «الطّریقه» نیز مفعول آن است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اسم تفضیل گزینه‌ها:

(۱) «أحسن»: خبر و مرفوع / (۲) «خیر»: خبر آن و مرفوع / (۳) «أكبر»: صفت برای مکاناً (اسم تفضیل هرگز تنوین نمی‌پذیرد) / (۴) «أفضل»: مجرور به حرف جرّ - شرّ: مفعول و منصوب برای فعل «جَرَّبُوا».

۹۳ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «رَبِّ» منادا است، ترجمه‌ی عبارت: «پروردگارا گناهانمان را برای ما بیامرز در حالی که ما در مقابل لطف و کرم تو پشیمان هستیم!» در گزینه‌های دیگر «نَبِیٌّ»، «رُسُل» و «أُثْمَةٌ» همگی نقش مبتدا را دارند. ترجمه‌ی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: پیامبران به ما یاد داده است که در مواجهه با مشکلات صبر کنیم!
گزینه‌ی «۲»: فرستادگان ما همان کسانی هستند که تلاش کردند مردم به خدا نزدیک شوند!
گزینه‌ی «۴»: امامان ما کسانی هستند که ما را راهنمایی می‌کنند تا از تاریکی‌ها نجات یابیم و به‌سوی نور برویم!

۹۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی «۴»، «ما» مستثنی‌منه است، بنابراین در این گزینه مستثنی‌منه ذکر شده است. تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه‌ی «۱» مستثنی‌منه وجود ندارد (پیش از «إِلَّا»، خبر «کان» ذکر نشده است)، در گزینه‌ی «۲» هم مستثنی‌منه وجود ندارد، به عبارت دیگر پیش از «إِلَّا» فاعل فعل ذکر نشده است، در گزینه‌ی «۳» نیز قبل از «إِلَّا»، مستثنی‌منه دیده نمی‌شود.

۹۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «خبر» زمانی در «حال» می‌آید که جمله‌ی حالیه داشته باشیم و این تنها در گزینه‌ی «۳» اتفاق افتاده است، عبارت «و هو یجمع ...» حال جمله است که در آن، «هو» مبتدا و «یجمع» خبر است.

۹۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بعد از فعل «قال» از حرف مشبّه «إِنَّ» استفاده می‌شود، چون ابتدای جمله‌ای جدید به حساب می‌آید. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «لِیت» برای امر غیرممکن استفاده می‌شود و بارش برف در تابستان غیرممکن است.
گزینه‌ی «۲»: «لعلّ» برای بیان امیدواری و امر ممکن استفاده می‌شود و شناسایی تمدن‌ها نیز امری ممکن است.
گزینه‌ی «۳»: «إِنَّ» در ابتدای جمله آمده و برای تأکید کلام است.

۹۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

«تَحَدَّثَ» و «الْمَدْرِسَةُ» درست حرکت گذاری نشده‌اند، شکل صحیح آن‌ها به این صورت است: «تَحَدَّثَ» و «الْمَدْرِسَةُ»

۹۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سؤال گزینه‌ای را می‌خواهد که امید داریم اتفاق بیفتد یعنی باید حرف «لَعَلَّ» را در عبارات پیدا کنیم. توضیح گزینه‌ها:

(۱) «لِیت»: آرزوی محال یا سخت. (کاش، ای کاش)

(۲) «كَأَنَّ»: در اینجا برای «ظنّ، شکّ، گمان» است و «لَکِنَّ» برای کامل کردن پیام و برطرف کردن ابهام جمله قبل از خودش است.
(۴) «إِنَّ» تمام جمله‌ی پس از خود را تأکید می‌کند.

۹۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «و نحن قد استعددنا» جمله‌ی حالیه است، اما «حاضرات» خبر افعال ناقصه است. (۱ حال)
گزینه‌ی «۲»: «محکمة» حال است، اما «طویل» صفت است. (۱ حال)
گزینه‌ی «۳»: «مجدّین» حال است، همچنین «و أنتم تحبّون» جمله‌ی حالیه است. (۲ حال)
گزینه‌ی «۴»: «مُتَفَائِلِین» حال است، اما «مُتَشَائِمِین» خبر افعال ناقصه است.
همچنین «أبدأ» قید زمان محسوب می‌شود. (۱ حال)

۱۰۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ترجمه‌ی صورت سؤال: و زندگی دنیا تنها بازی و سرگرمی است!

صورت سؤال و سایر گزینه‌ها به این مفهوم اشاره دارند که دنیا پوچ و بیهوده است، اما گزینه‌ی «۳» می‌گوید: آگاه باشید که دنیا مزرعه‌ی آخرت است.

۱۰۱) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دوران داریوش یکم، اوج شکوه و عظمت معماری ایران است. تنها تندیس انسانی باقی مانده که بزرگ‌تر از اندازه‌ی طبیعی ساخته شده، پیکره‌ی بدون سر، متعلق به داریوش یکم است که در شوش از زیر خاک بیرون آورده شده است. ظریف‌ترین آثار هنری دوران هخامنشیان را می‌توان در فلزکاری‌های نفیس و جواهرات ممتازی یافت که اختصاصاً برای پادشاه و درباریان ساخته شده‌اند.

۱۰۲) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تصحیح موارد نادرست:

الف) آموزه‌های زرتشت، با تشویق مردم به کشت‌وکار، تأثیر بسزایی بر انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی داشت.

ج) واسترپوشان‌سالار، از مقام‌های عالی‌رتبه‌ی دربار ساسانی، رئیس روستاییان و کشاورزان به‌شمار می‌رفت.

۱۰۳) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از آن‌جا که اقتصاد بین‌النهرین نیازمند منابع طبیعی و معدنی فلات ایران بود، فرمانروایان سومری و اکدی، پیایی به سرزمین ایلامی‌ها لشکرکشی می‌کردند.

اشیا و ظروف سنگ صابونی، از مصنوعات است که توسط مردم برخی سکونتگاه‌های کهن به‌ویژه جیرفت و تپه یحیی در استان کرمان، با مهارت و ظرافت تمام ساخته می‌شد.

آشوریان برای به‌دست آوردن فلزات، سنگ‌های قیمتی و غنائم دیگر، دائماً به سرزمین‌های همسایه، از جمله نواحی غربی ایران هجوم می‌آوردند.

۱۰۴) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برخی از فایده‌ها و کارکردهای علم تاریخ که موجب عبرت‌آموزی می‌شود:

- منبع شناخت و تفکر: آیات قرآن انسان را به مطالعه‌ی سرگذشت اقوام گذشته دعوت کرده و تاریخ را منبع معتبر، برای کسب شناخت و تفکر معرفی می‌کند. به گفته‌ی استاد مطهری: «با شناختن حساب‌ها و قانون‌ها می‌توان تاریخ حاضر را تحت فرمان درآورد و به سود سعادت خود و مردم، از آن بهره‌گیری کرد».

- بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده: نتایج و تأثیرات برخی حوادث عظیم تاریخی مانند رنسانی و انقلاب‌های بزرگ معاصر، محدود به زمان وقوع این حوادث نبوده، بلکه دوران پس از آن حوادث را نیز به‌طور چشمگیری متأثر کرده است. همچنین تحولاتی که پیامبران الهی و شخصیت‌های مهم تاریخی، همچون افلاطون، ارسطو، ابن‌سینا، ناپلئون، امیرکبیر، امام خمینی و ... ایجاد کردند، نسل‌های متمادی بشر را تا به امروز، تحت تأثیر قرار داده و بر آیندگان نیز تأثیرگذار خواهد بود.

- تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی: آگاهی افراد جامعه از گذشته‌ی مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود.

۱۰۵) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در عصر سلجوقی، گرچه سیاست زمین‌داری با عنوان اقطاع در ابتدا نتایج و عواید مثبتی برای حکومت داشت، اما پس از نظام‌الملک به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آن‌ها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد.

۱۰۶) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رسول خدا (ص) در واپسین روزهای زندگانی خود دستور داده سپاه اسلام، به منظور مقابله با تهدیدات رومیان به سوی سرحدات شام حرکت کند و اسامه‌بن‌زید را که در آغاز جوانی بود به فرماندهی آن سپاه منصوب کرد، اما به دلیل مخالفت برخی از صحابه، این دستور پیامبر در زمان حیات آن حضرت اجرا نشد.

۱۰۷) گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هدف و انگیزه‌ی سلطان محمود غزنوی از حملات پی‌درپی به هند، دستیابی به ثروت فراوان آن دیار از طریق غارت معابد بود. گسترش دین اسلام و زبان فارسی در هند نتیجه‌ی این حملات است. طغرل سلجوقی پس از تسخیر شهرهای ایران، به بغداد رفت و خلیفه‌ی عباسی را از تسلط آل‌بویه شیعه مذهب خارج ساخت و خود را منجی خلافت معرفی کرد.

۱۰۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران مأمون را متوجه این نکته کرد که می‌بایست در شیوه‌ی اداره‌ی قلمرو خلافت تغییری ایجاد کند. از این‌رو حکومت خراسان را به طاهر بن حسین (مشهور به ذوالیمینین) سپرد. طاهریان و سامانیان ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان و ماوراءالنهر داشتند. سادات علوی نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان و دیلم و گیلان داشتند.

۱۰۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اسناد تاریخی از مهم‌ترین منابع پژوهش تاریخی به شمار می‌آیند و شامل کلیه‌ی مکاتبات حکومتی، فرمان‌ها، معاهدات سیاسی، نامه‌های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی، گزارش‌های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی می‌شوند.

۱۱۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. (درس ۸ ص ۹۹)

۱۱۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یکی از مقاصد امیرکبیر از تأسیس مدرسه‌ی دارالفنون، آموختن دانش نظامی جدید و اشاعه‌ی آن و نیز تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود. (مورد ج)

دارالفنون یکی از مدارسی بود که با هدف آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی، در داخل کشور و با ایده و پیگیری امیرکبیر، تأسیس شد. امیرکبیر قصد داشت تا آموزش دانشجو در داخل کشور را جایگزین فرستادن آن‌ها به خارج کند تا از این طریق، بتواند بر محتوا و اساتید و روش‌های تدریس، نظارت بیش‌تری داشته باشد. (مورد د)

۱۱۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نظام اداری سلجوقیان الگوی مطلوبی برای حکومت‌های پس از خود شد. سلجوقیان، مسعود غزنوی را در نبرد دندانقان شکست دادند. جنگ ملازگرد بین آلبارسلان سلجوقی و امپراتوری روم شرقی رخ داده بود.

۱۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. صفاریان، علویان طبرستان، زیاریان و آل‌بویه بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفتند. حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن طاهریان و سپس لشکرکشی به بغداد، باعث شد تا روابط صفاریان و خلافت عباسی به خصومت گرایش پیدا کند. برقراری آرامش و امنیت نسبی، قرار گرفتن زمام کارها در دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل‌بویه بود.

۱۱۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «WTO»، سازمان جهانی گردشگری است.

۱۱۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

نقشه‌ی پراکندگی صنایع ایران، عدم تعادل در پراکندگی قطب‌های صنعتی در سطح کشور را نشان می‌دهد که به توان و ظرفیت‌های محیطی ایران به طور کامل توجه نشده است. اگر در استفاده از منابع طبیعی، ویژگی‌ها و توان محیطی آن منطقه مورد بررسی قرار گیرد، همه‌ی مناطق کشور می‌توانند متناسب با امکان‌های طبیعی و انسانی خود توسعه یابند.

۱۱۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شهر باستانی بیشاپور که در شمال غربی کازرون قرار دارد، در زمان ساسانیان از اهمیت ارتباطی مهمی در ایران برخوردار بود. این شهر تا قرن هفتم هجری آباد و مسکونی بود. جنگ و بیماری سبب از بین رفتن این شهر شد.

۱۱۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. کشورهای نیمه‌پیرامون بین مرکز و پیرامون قرار گرفته‌اند. این کشورها از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌تراند. اما هنوز از نظر قدرت اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند. این کشورها بین کشورهای مرکز و پیرامون نقش واسطه بازی می‌کنند و ساختار اقتصادی و اجتماعی آنها دچار تغییرات و تحولات صنعتی و فناورانه شده است. از جمله کشورهای نیمه‌پیرامون چین است که در دو دهه اخیر خیز اقتصادی فوق‌العاده‌ای در جهان برداشته و همچنین کره جنوبی و سنگاپور است.

۱۱۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که در اصل برای توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شود. در این مناطق، تولیدکنندگان و بازرگانان می‌توانند بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا معافیت‌های مالیاتی، به صادرات و واردات و انبارداری کالا بپردازند، اغلب این مناطق در بنادر مهم ایجاد می‌شوند و ناحیه ویژه سیاسی هستند و برخی قوانین و مقررات کشور در آنجا اجرا نمی‌شود مثل: تردد اتباع خارجی بدون روادید.

۱۱۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) مرزهای سیاسی، مهم‌ترین عامل تشخیص و جدایی کشورها از یکدیگرند.

ب) فعالیت‌های اقتصادی نوع دوم (صنعت) شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها، مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند.

ج) هوازدگی، فرآیندی است که طی آن، سنگ‌ها خرد و متلاشی و تجزیه می‌شوند.

د) فلات‌ها سرزمین‌های مرتفع و نسبتاً مسطحی هستند که کناره‌های آن‌ها با شیب تند به نواحی پست متصل می‌شود.

۱۲۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

موارد «الف» و «د» نادرست هستند.

دستگاه‌های سنجنده‌ی نصب‌شده روی ماهواره‌ها می‌توانند بازتاب پدیده‌های سطح زمین را در طیف‌های الکترومغناطیس مختلف دریافت کنند.

سنجنده‌های ماهواره‌ها قادرند طیف‌های نامرئی مانند مادون قرمز (فروسرخ)، ماوراءبنفش (فرابنفش)، رادار و امواج ماکروویو را دریافت و ثبت کنند.

سنجنده‌های ماهواره‌ای، طیف‌های مختلف بازتاب‌شده از سطح زمین را به صورت رقومی دریافت و ثبت می‌کنند. سپس این داده‌های رقومی به ایستگاه‌های زمینی، مانند گیرنده‌های موجود در سازمان فضایی ایران، ارسال می‌شود. در مرحله‌ی بعد، نرم‌افزارهای رایانه‌ای پیشرفته، داده‌های رقومی دریافت‌شده را تحلیل و به تصاویر مورد نیاز تبدیل می‌کنند.

۱۲۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

بحران پیشامدی است که به صورت ناگهانی و گاهی شدید رخ می‌دهد و به وضعیتی خطرناک و ناپایدار برای فرد یا جامعه می‌انجامد.

۱۲۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در سال‌های اخیر، استانداری هر استان با نصب میله‌هایی برای رودخانه‌های سیل‌خیز، حریم سیل‌گیر تعیین کرده است. برای تعیین حریم سیل‌گیر، با انجام دادن محاسبات آماری براساس، آبدهی گذشته‌ی یک رودخانه (حداقل ۳۵ سال)، بالاترین سطحی را که احتمال دارد آب آن رود در آینده در حین وقوع یک سیل دربرگیرد، در نظر می‌گیرند.

۱۲۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

از طریق تصاویر ماهواره‌ای می‌توان جابه‌جایی مواد سطح دامنه‌ها، فاصله‌ی بین شکستگی‌ها و حرکت توده‌های زمین‌لغزش را به طور دقیق یعنی در حد سانتی‌متر اندازه‌گیری کرد. از طریق تصاویر ماهواره‌ای می‌توانیم موقعیت گسل‌های لرزه‌خیز را شناسایی و با استفاده از تصاویری که تغییرات دوره‌ای را نشان می‌دهد، آن‌ها را پایش کنیم.

توجه: بررسی تغییر اندازه‌ی فاصله بین شکستگی‌های پوسته‌ی زمین به وسیله‌ی دستگاه‌های دقیق و تصاویر ماهواره‌ای، یکی از راه‌های پیش‌بینی احتمال وقوع زمین‌لرزه است.

۱۲۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر چند میان سطح شهرنشینی در آسیا و آفریقا با نواحی توسعه یافته‌ی صنعتی آمریکای شمالی و اروپا و استرالیا اختلاف قابل توجهی وجود دارد (الف از ب بیشتر است)، باید توجه کرد که سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است و همچنان ادامه دارد. (ج از د کمتر است)

۱۲۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از برخورد پوسته تشکیل دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل دهنده قاره آفریقا و هند، کمر بند کوهستانی آلپ - هیمالیا ایجاد می شود.

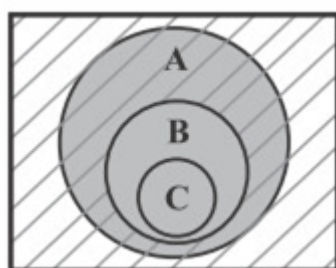
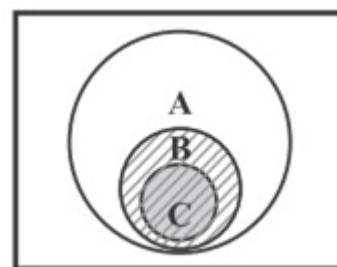
از برخورد پوسته تشکیل دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته کف اقیانوس آرام، کمر بند اطراف اقیانوس آرام ایجاد می گردد.

۱۲۶

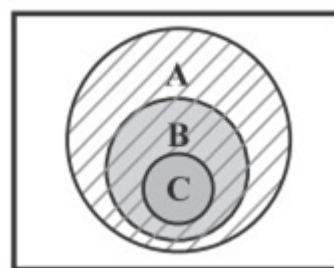
گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تعریف مربع به «شکل چهارضلعی دارای اضلاع دو به دو موازی» جامع هست ولی مانع نیست، زیرا شامل مستطیل نیز می شود. در تعریف دایره به «شکل منحنی الدور» نیز همین وضعیت وجود دارد، زیرا تعریف ارائه شده اگر چه شامل تمامی دایره ها می شود (جامع هست) ولی اشکال دیگری را نیز مانند بیضی در برمی گیرد. (مانع نیست)

۱۲۷

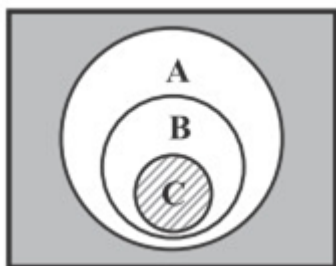
گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در این گونه سؤالات بهترین راه، ترسیم نمودار ون است که در حالت کلی (یعنی حالت های خاصی مثل اینکه یکی از مفاهیم، مساوی کل جهان باشد را در نظر نمی گیریم. این رویه در کنکور سال های اخیر مورد نظر طراحان کنکور نیز بوده است). برای تعریف جامع و غیرمانع که اجزای عام و خاص آن، عام تر از مفهوم مجهول هستند، به شکل زیر است. حال باید روی این نمودار برای نشان دادن «غیر» بیرون دایره را در نظر گرفت و اشتراک اجزای تعریف (قسمت هاشور خورده) را با مفهوم مجهول (قسمت رنگی) مقایسه کرد.

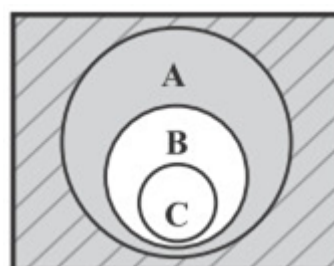
گزینه ی «۲»:

گزینه ی «۱»:

گزینه ی «۴»:

گزینه ی «۳»:

در گزینه ی «۳» تمام قسمت های هاشور خورده (تعریف) درون قسمت های رنگی (مفهوم مجهول) قرار گرفته اند. پس تعریف، مانع است، ولی جامع نیست. اما در سایر گزینه ها هم قسمت هاشور خورده ی غیررنگی داریم (درون تعریف هست، ولی درون مفهوم مجهول نیست) و هم قسمت رنگی هاشور نخورده داریم (درون مفهوم مجهول هست، ولی درون تعریف نیست). پس تعاریف، نه مانع هستند و نه جامع.

توجه: برای حل این گونه سؤالات راه های فرمولی هم وجود دارد، ولی نیازمند حفظ کردن فرمول های متعدد و ابتکار عمل در استفاده از آن هاست که معمولاً در شرایط آزمون و در زمان محدود یک تست نمی توان به درستی از این روش ها بهره برد اما روش ترسیم نمودار روشی است که به جهت جنبه ی بصری آن برای کسی که تبحر پیدا کرده است، همیشه راهگشاست و زمان زیادی هم نمی برد (توجه کنید که مفهوم مجهول را می توانید به جای رنگی کردن، در ذهنتان در نظر بگیرید و ما به جهت توضیح برای شما آن را رنگی کردیم).

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تمام محصورات چهارگانه (موجبه‌ی کلیه، موجبه‌ی جزئی، سالبه‌ی کلیه و سالبه‌ی جزئی) قابلیت متناقض شدن دارند.

تناقض یکی از احکام تقابل استن که در آن سور و نسبت تغییر می‌یابد و جایگاه موضوع و محمول ثابت می‌ماند. نکته: نقیض قضایای شخصیه تنها با تغییر نسبت اتفاق می‌افتد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چنانچه محمول به تک تک مصادیق موضوع قابل حمل باشد قضیه محصوره و چنانچه محمول به کل مجموعه و خود موضوع حمل شود، قضیه شخصیه خواهد بود.

در گزینه‌ی ۲ محمول به کل مجموعه حمل شده است، پس قضیه شخصیه است.

نکته: هر قضیه‌ای که سور داشته باشد الزاماً محصوره نیست. قضیه باید سورپذیر باشد تا محصوره محسوب شود. در گزینه‌ی ۲ سور زائد است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

اگر هر الف، ب باشد، رابطه‌ی مصادیق میان دو مفهوم الف و ب یا تساوی است و یا عموم و خصوص مطلق است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در تصور، هیچ‌گونه حکم و قضاوتی نداریم و به واقعی بودن یا نبودن مفهوم نیز توجه نمی‌کنیم. دو راه برای تشخیص تصور و تصدیق وجود دارد:

از نظر علمی: در تصدیق حکم و قضاوت وجود دارد و در تصور وجود ندارد.

آزمونی که امروز برگزار شد. — حکم دارد؟ خیر، مثلاً باید می‌گفت: آزمونی که امروز برگزار شد، سخت بود. — تصور است.

دیدن یکی از برترین‌های آزمون گاج — حکم دارد؟ خیر، مثلاً باید می‌گفت: دیدن یکی از برترین آزمون گاج ممکن است — تصور است.

چرا غروب خورشید، غم‌انگیز است؟ — حکم دارد؟ خیر، فقط سؤال پرسیده است — تصور است.

ارزیابی قواعد اندیشه، غیرممکن است. — حکم دارد؟ بله — تصدیق است.

از نظر تستی: اول عبارت، «چرا» را قرار می‌دهیم، اگر معنا داد، تصدیق و اگر معنا نداد، تصور است.

آزمونی که امروز برگزار شد. — چرا آزمونی که امروز برگزار شد؟ — معنا داد؟ خیر — تصور است.

دیدن یکی از برترین‌های آزمون گاج — چرا دیدن یکی از برترین آزمون گاج؟ — معنا داد؟ خیر — تصور است.

چرا غروب خورشید، غم‌انگیز است؟ — چرا چرا غروب خورشید، غم‌انگیز است؟ — معنا داد؟ خیر، زیرا دو تا چرا دارد. — تصور است.

ارزیابی قواعد اندیشه، غیرممکن است. — چرا ارزیابی قواعد اندیشه، غیرممکن است؟ — معنا داد؟ بله — تصدیق است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بین قضایای «هر الف ب است» و «بعضی ب الف است» رابطه‌ی عکس مستوی برقرار است؛ زیرا در عکس مستوی قضیه‌ی موجبه‌ی کلی، سور نیز تغییر می‌کند و به صورت موجبه‌ی جزئی نوشته می‌شود.

بین قضایای «هر الف ب است» و «هیچ الف ب نیست» رابطه‌ی تضاد برقرار است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در استدلال، یک تصدیق «مجهول» به وسیله‌ی تصدیق‌های «معلوم»، «معلوم» می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر بین مصادیق مورد پوشش تعریف و مصادیق مجهول عموم و خصوص مطلق برقرار باشد دو حلت قابل تصور است. یا تعریف ما اعم از مجهول است (یعنی گسترده‌تر است) یا تعریف ما اخص از مجهول است (یعنی دایره‌ی مصادیقش کوچک‌تر است)، که در حالت اول جامع است و مانع نیست و در حالت دوم مانع است و جامع نیست. پس نمی‌تواند گزینه‌های ۱ و ۳ را به یقین به تنهایی انتخاب کرد چون باید به هر دو این حالت‌ها توجه کرد. پس می‌گوییم اگر رابطه‌ی عموم و خصوص مطلق برقرار باشد تعریف یا جامع است یا مانع.

۱۳۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۴ بزرگ‌نمایی نیست و امکان بروز این نوع مغالطه هم وجود ندارد.

۱۳۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر افلاطون با غلبه‌ی عقل قوای دیگر به اعتدال می‌رسند و در نهایت انسان به فضیلت و سعادت نائل می‌شود. ارسطو نیز با این سخن موافق است اما از نظر او ابتدا خود عقل باید به درجه‌ای از رشد رسیده باشد که دچار افراط و تفریط نشود. چنین مفهومی نزد افلاطون مطرح نبود. به عبارتی دیگر به نظر افلاطون شناخت عقلی و آگاهی به صدق شناخت برای تحقق کنش و عمل آدمی کافی بود. اما ارسطو به این مورد نقد می‌کند و هشدار می‌دهد که آگاهی از درستی امری لزوماً به عمل و کنش آدمی منتهی نمی‌شود.

۱۳۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هراکلیتوس معتقد بود اضداد می‌توانند با یکدیگر جمع شوند و دگرگونی و تغییر، قانون زندگی و کائنات است.

۱۳۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پذیرفتن امکان شناخت سبب پیشرفت پیوسته‌ی دانش بشری شده است که به دو صورت در حال انجام است:

۱- از طریق حل مجهولات و دستیابی به اطلاعات جدید در مورد عناصر و پدیده‌های جهان و گشودن شاخه‌های جدید دانش

۲- از طریق پی بردن به اشتباهات گذشتگان و تصحیح آن‌ها

توجه: انسان وجود اشتباه را به معنای ناتوانی در کسب معرفت تلقی نمی‌کند، در نتیجه اشتباهات در مسیر کسب دانش وجود دارند و امکان شناخت در انسان نمی‌تواند از آن‌ها جلوگیری کند، زیرا یکی از ویژگی‌های شناخت انسان، خطاپذیری است.

۱۳۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فلسفه شعری شامل اخلاق نمی‌شود. چون اخلاق زیرمجموعه‌ی فلسفه علمی می‌باشد.

۱۴۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هم افلاطون و هم پارمنیدس معتقد بودند که ادراک حسی، حرکت و تغییر در جهان را نشان می‌دهد و توانایی درک و اثبات ثبات عالم هستی را ندارد. با این حال، افلاطون ادراک حسی را برای درک جهان مادی معتبر می‌دانست؛ اما پارمنیدس، ادراک حسی را به طور کلی نامعتبر در نظر می‌گرفت.

۱۴۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بنا بر متن کتاب درسی: علت نام‌گذاری این عالم به «طبیعت» بدان جهت است که اجزای این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند که منشأ حرکات و تغییرات اجزا و افراد عالم طبیعت می‌باشد. خود این عالم نیز به‌عنوان یک «کل» طبع و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: غایت عالم طبیعت نیز در طبع و ذات خود اوست نه عالمی دیگر و عالم ماورای طبیعت.

گزینه‌ی «۳»: در نظام احسن که همان نظام تألیفی باری تعالی به لطف و عنایت خویش است نیز ممکن است در ظاهر پدیده‌هایی شرّ به‌نظر برسند، اما مهم آن است که همه‌ی این پدیده‌ها در نهایت منتهی به خیر و کمال خواهند بود.

گزینه‌ی «۴»: احکام جزئی نیز در مورد خیر و شرّ ممکن است صادق باشد، مثلاً این که ما آسودگی شب و نشاط صبح را خیر ادراک می‌کنیم می‌تواند گزاره‌هایی صحیح و صادق باشد با این که جزئی و در مورد مقطعی از بخشی از عالم طبیعت است.

۱۴۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

در تسلسل علت و معلول، قبل از هر علتی، علت آن علت و بعد از آن معلولش قرار می‌گیرد.

۱۴۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هنگامی که یک ممکن بالذات بدل به واجب بالغیر می‌شود یعنی از حالت امکان ذاتی خارج شده و پا به عرصه‌ی وجود و هستی گذاشته است. در گزینه‌ی اول ساختمان هنوز در ذهن معمار مجسم شده و وجود نیافته است. در گزینه‌ی ۲ نهال هنوز به وجود نیامده و تنها یک بذر وجود دارد. در گزینه‌ی ۳ نیز چوب هنوز در آتش انداخته نشده و خاکستری وجود ندارد. پس این گزینه‌ها برخلاف گزینه‌ی ۴ نمی‌توانند پاسخ مناسبی باشند.

۱۴۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۱۴۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۱۴۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(الف)

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه‌پول
واحد $4700 = 2150 + 2550$ = شبه‌پول

(ب)

چک پول + سپرده‌های دیداری + اسکناس و مسکوکات = حجم پول
 $500 +$ سپرده‌های دیداری $+ 2700 = 3600$
واحد $400 = 3600 - 3200$ = سپرده‌های دیداری

(ج)

شبه‌پول + حجم پول = نقدینگی
واحد $8300 = 4700 + 3600$ = نقدینگی

(د) برای کاهش حجم پول در گردش بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به‌طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد.

۱۴۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(الف) مالیات مستقیم: در این نوع از مالیات، مبلغی به عنوان مالیات از درآمد و دارایی افراد دریافت می‌شود. انواع مالیات مستقیم عبارت است از: مالیات بر دارایی، مانند: مالیات بر ارث / مالیات بر درآمد: مانند: مالیات بر حقوق، مالیات بر درآمد املاک و ... مالیات غیرمستقیم: در این نوع از مالیات، مالیات به صورت بخشی از قیمت کالا از مشتری گرفته می‌شود. مهم‌ترین انواع مالیات‌های غیرمستقیم که در کشور ما اجرا و اعمال می‌شوند، عبارت‌اند از: ۱- عوایض گمرکی و خدماتی، ۲- مالیات بر مصرف و ۳- مالیات بر ارزش افزوده.
(ب) بررسی قسمت «ب» در گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: نادرست است. بیکاری اصطلاحاً: این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه‌ی کشورها وجود دارد.

گزینه‌ی «۲»: نادرست است. بیکاری ساختاری: بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد، ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.
گزینه‌ی «۳»: نادرست است. بیکاری دوره‌ای: بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره‌ی رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.
گزینه‌ی «۴»: درست است.

(ج) در معاملاتی که با چک انجام می‌شود در واقع پول نقد بین افراد رد و بدل نمی‌شود، بلکه بانک موجودی حسابی را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می‌دهد.

الف) اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند «ثبات اقتصادی»، «استحکام اقتصادی»، «تاب‌آوری اقتصاد» و «پایداری» بر مقاومت‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند.

ب) شاغل: کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند دستمزد یا حقوق می‌گیرند، شاغل محسوب می‌شوند، این شغل می‌تواند تمام‌وقت یا پاره‌وقت باشد.

میلیون تومان $30 = 2 + 7 + 2/5 + 4 + 6 + 5/5 + 3 =$ مجموع مخارج سالیانه

میلیون تومان $25 = 55 - 30 =$ میزان پس‌انداز فرد

درصد $54/54 \approx 100 \times \frac{30}{55} =$ $\frac{\text{مجموع مخارج فرد}}{\text{بودجه (درآمد) فرد}}$ میزان خرج از بودجه فرد (به درصد)

میلیون تومان $5 = 25 \times \frac{1}{5} =$ $\frac{1}{5} \times$ مانده‌ی درآمد سالیانه (پس‌انداز) = مقدار خمس پرداختی

- گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی‌شان با کشورهایی که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.

- هر چند تجارت خارجی و تمرکز بر مزیت‌های مطلق یا نسبی دارای مزایای فراوانی است، اما باید در نظر داشته باشیم که این فعالیت گروهی، به قدرت و استقلال اقتصادی کشور، آسیبی نزند.

- وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه‌ی انرژی (مانند: نفت، انرژی هسته‌ای و انرژی‌های نو)، صنایع نظامی و دفاعی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه‌ی رقیب یا دشمن و نهایتاً ضعف و وابستگی یک کشور شود.

الف) همان‌طور که ما انسان‌ها ملیت داریم، کالاها هم «ملیت» دارند. با این حال جالب است بدانیم که برخی محصولات، به‌ویژه محصولاتی که از فناوری‌های پیشرفته‌تری بهره می‌برند، ممکن است «چندملیتی» باشند.

ب) عوامل روی آوردن کشورها به مبادله:

۱- یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها (مانند: مونتاژ کالای کره‌ای در کشور اندونزی)

۲- یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری (مانند: کشورهای توسعه‌یافته در سطح فناوری بالاتری نسبت به کشورهای در حال توسعه قرار دارند).

۳- تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی (مانند: خشکبار در وضعیت آب‌وهوایی برخی نقاط ایران تولید می‌شود).

ج) صادرات کالاها به تولیدکنندگان اجازه می‌دهد تا محصولات خود را در بازارهای بزرگ‌تری به فروش برسانند و به منظور رقابت با تولیدکنندگان دیگر، به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار شوند.

در نقطه A در مقایسه با نقطه B قیمت بیشتر اما مقدار کم‌تر است. بنابراین حرکت از نقطه A به نقطه B بیانگر کاهش قیمت کالا است.

گزینه ۴: پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها: ۱۵۴

گزینه ۱: نادرست است.

$$\text{میلیون تومان} = 1 + 4 + 1/5 + 0/25 + 3/25 = 10$$

$$\text{میلیون تومان} = 15 - 10 = 5$$

گزینه ۲: نادرست است. این فرد برای خوراک (۴ میلیون تومان) بیشتر از سایر مخارج خود، هزینه کرده است.

گزینه ۳: نادرست است.

$$100 \times \frac{\text{نوع خرج}}{\text{کل هزینه}} = \text{درصد صرف شده برای هر نوع هزینه}$$

$$\text{درصد} = 100 \times \frac{1}{10} = 10$$

گزینه ۴: صحیح است.

این فرد می‌تواند این ۲ میلیون تومان را به طور کامل از پس‌انداز خود خرج کند. پس پس‌انداز او به ۳ میلیون تومان تغییر می‌کند

$$(3 = 5 - 2). \text{ یعنی } \left(\frac{3}{5} \times 100 = 60 \right) \text{ درصد پس‌انداز او کاهش پیدا می‌کند.}$$

گزینه ۲: پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های نادرست: ۱۵۵

گزینه ۱: «امیدن به زندگی در بدو تولد» در نروژ ۸۲/۳ سال است.

گزینه ۳: «رتبه‌ی (HDI)» در آلمان ۴ است.

گزینه ۴: «درآمد ناخالص ملی سرانه (GNI) در ایرلند ۵۵/۶۶۰ دلار PPP است.

گزینه ۴: پاسخ صحیح است. ۱۵۶

$$\text{میلیون ریال} = 500 \times 30 = 15,000$$

$$\text{میلیون ریال} = 5,000 \times 50 = 250,000$$

$$\text{میلیون ریال} = 7,500 = 7,500,000,000 = 15,000 \times 500,000 \text{ ارزش پوشاک}$$

$$\text{میلیون ریال} = 5,000 = \frac{2}{3} \times 7,500 = \frac{2}{3} \times (\text{ارزش پوشاک}) = \frac{2}{3} \times 7,500$$

$$\text{میلیون ریال} = 277,500 = 15,000 + 250,000 + 7,500 + 5,000 = \text{تولید ناخالص داخلی}$$

$$\text{میلیون ریال} = 10,000 = \frac{1}{25} \times 250,000 = \frac{1}{25} \times (\text{ارزش ماشین‌آلات}) = \text{هزینه‌ی استهلاک}$$

$$\text{هزینه‌ی استهلاک} - \text{تولید ناخالص داخلی} = \text{تولید خالص داخلی}$$

$$\text{میلیون ریال} = 267,500 = 277,500 - 10,000 = \text{تولید خالص داخلی}$$

$$\text{ریال} = 5,550 = \frac{267,500}{50} = \frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} = \text{تولید ناخالص داخلی سرانه}$$

(الف)

تومان $500,000 = (300,000) + (200,000) = (3,000 \times 100) + (1,000 \times 200)$ = تولید واقعی در سال ۱۴۰۰

تومان $850,000 = (600,000) + (250,000) = (3,000 \times 200) + (1,000 \times 250)$ = تولید واقعی در سال ۱۴۰۲

درصد $70 = 100 \times \frac{850,000 - 500,000}{500,000}$ = نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۴۰۲ نسبت به سال پایه

(ب) برای محاسبه میزان افزایش قیمت‌ها (تورم)، تولید اسمی در سال ۱۴۰۱ را به‌دست می‌آوریم و سپس آن را از تولید واقعی این سال کم می‌کنیم تا بفهمیم چه مقدار از افزایش تولید کل در سال ۱۴۰۱ ناشی از افزایش قیمت‌ها (پدیده تورم) است:

تومان $1,124,000 = 374,000 + 750,000 = (11700 \times 220) + (5000 \times 150)$ = تولید اسمی در سال ۱۴۰۱

تومان $670,000 = 220,000 + 450,000 = (10000 \times 220) + (30000 \times 150)$ = تولید واقعی در سال ۱۴۰۱

تولید واقعی در همان سال - تولید اسمی در سال موردنظر = میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش تورم در یک سال

تومان $454,000 = 1,124,000 - 670,000$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی عبارات صورت سؤال: ۱۵۸

(الف) صحیح است.

(ب) صحیح است.

(پ) نادرست است، در دوره‌ی پایانی حکومت صفویه، دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند.

(ت) نادرست است، در دوران حکومت قاجار، مواردی مانند: بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

(ث) نادرست است، ویژگی عمده‌ی حکومت در دوران پهلوی: جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

(ج) نادرست است، در دوران حکومت پهلوی، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در این دوران ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(چ) صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۵۹

(الف) رشد به معنای افزایش تولید است، بنابراین مفهومی کمی است.

(ب) رکود، نقطه‌ی مقابل رشد و پیشرفت است.

(ج) یک کشور پیشرفته می‌تواند در شرایط بحرانی نیازهای اولیه‌ی خودش را تأمین کند. (قسمت ج تنها در گزینه ۳ نادرست است و در سایر گزینه‌ها صحیح است.)

گزینه ۱: اگر تفاوت سهم دهک پنجم و ششم یک درصد باشد، آنگاه سهم دهک ششم برابر با ۱۰ درصد است.

$$\Rightarrow 1 = 9 - \text{سهم دهک ششم} \Rightarrow \text{درصد} = 1 = \text{سهم دهک پنجم} - \text{سهم دهک ششم}$$

$$\text{درصد} = 1 + 9 = 10 = \text{سهم دهک ششم}$$

گزینه ۲: اگر مجموع سهم دهک هشتم و دهم ۳۰ درصد باشد، آنگاه سهم دهک هشتم برابر با ۱۴ درصد است.

$$\Rightarrow 30 = 16 + \text{سهم دهک هشتم} \Rightarrow \text{درصد} = 30 = \text{سهم دهک دهم} + \text{سهم دهک هشتم}$$

$$\text{درصد} = 30 - 16 = 14 = \text{سهم دهک هشتم}$$

گزینه ۳: شاخص دهک‌ها در این جامعه برابر با ۴ است.

$$\text{شاخص دهک‌ها} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{16}{4} = 4$$

گزینه ۴: اگر درآمد ملی معادل ۱۵,۰۰۰ میلیارد واحد پولی باشد، سهم دهک دوم از درآمد ملی ۷۵۰ میلیارد واحد پولی خواهد

بود.

دهک دوم از ۵ درصد درآمد ملی برخوردار است، در نتیجه:

$$\text{میلیارد واحد پولی} = 750 = 15,000 \times \frac{5}{100} = \text{سهم دهک دوم از درآمد ملی}$$

